

22.6.2011

Tuomas Majuri

Oikeusministeriölle

Lausuntopyyntö OM13/41/2010

KANSALAISALOITETYÖRYHMÄN MIETINTÖ

Oikeusministeriö on pyytänyt Finanssialan Keskusliitolta (FK) lausuntoa kansalaisaloitetyöryhmän mietinnöstä. Erityisesti oikeusministeriö pyytää lausumaan verkkopankkitunnusten saatavuudesta luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 134 §:ssä tarkoitettuna peruspankkipalveluna.

Lausuntonaan FK esittää kunnioittavasti seuraavan.

1. Yleisesti kansalaisaloitteesta ja sähköisestä asioinnista

FK pitää kansalaisaloitteiden allekirjoitusten verkkokeräysmahdollisuutta tärkeänä. Hanke osaltaan edistää sähköistä asiointia ja vie tietoyhteiskuntakehitystä eteenpäin. Suomalainen finanssiala pyrkii toimimaan kumppanina tietoyhteiskuntahankkeiden kehittämisessä niin yksityisellä kuin julkisella puolella. Näihin hankkeisiin kuuluvat esimerkiksi e-laskutus, tunnistamispalvelut ja muut sähköisen asioinnin hankkeet.

2. Verkkopankkitunnukset ja luottolaitoslain mukaiset peruspankkipalvelut

Oikeusministeriö on pyytänyt FK:lta näkemystä siitä, ovatko verkkopankkitunnukset luottolaitoslain tarkoittamia peruspankkipalveluita. Erityyppisten pankkipalveluiden luokittelusta luottolaitoslain mukaisiksi peruspankkipalveluiksi käytiin lain säätämisen yhteydessä tiivistä keskustelua. Hallituksen esityksen HE 33/2002 vp mukaista sanamuotoa täsmennettiin eduskuntakäsittelyssä ja Eduskunnan talousvaliokunta linjasi lausunnossaan TaVM 25/2002 vp peruspankkipalveluiden alaa suppeammaksi. Välttämättömät peruspankkipalvelut turvataan ETA-valtiossa laillisesti oleskelevälle luonnolliselle henkilölle tarpeellisine tilinkäyttövälineineen.

Eduskuntakäsittelyn yhteydessä tehtyjen tarkennusten ja käytyjen keskustelujen johdosta FK katsoo, ettei lainsäätäjän tarkoituksena ole ollut sisällyttää verkkopankkitunnuksia peruspankkipalveluiden joukkoon. Verkkopankkitunnukset myönnetään asiakkaalle ensisijaisesti pankin omien verkkopalvelujen käyttämiseen, mutta niitä on pitkään käytetty myös luotettavana sähköisenä tunnistusvälineenä muissa, kuten viranomaisten tarjoamissa palveluissa (Tupas-tunnistuspalvelu).

FK pitää sähköisen asioinnin edistämistä tärkeänä. Huolimatta siitä, tulkittaisiinko verkkopankkitunnukset luottolaitoslain 134 §:n mukaisiksi peruspankkipalveluiksi tai

22.6.2011

Tuomas Majuri

muuksi pankkipalveluiksi, finanssiala on pyrkinyt käytännöllisiin ratkaisuihin, jotta palvelut olisivat mahdollisimman laajojen kansalaisryhmien saatavilla.

FK on käynyt asiasta Kuluttajaviraston kanssa keskusteluja. Viraston mukaan ongelmia on liittynyt erityisesti siihen, että eräissä tapauksissa yksittäiset maksuhäiriömerkinnät ovat estäneet verkkotunnusten saannin. Tämän johdosta FK:n Pankkijohtokunta teki syksyllä 2010 linjauksen, jonka mukaan yksittäinen maksuhäiriömerkintä ei ole verkkopankkitunnusten myöntämisen esteenä, ellei muita syitä ole. Asiasta on tiedotettu laajasti pankkien sisällä, ja linjaus on saatettu myös Kuluttajaviraston, Finanssivalvonnan sekä Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn tietoon. Kuluttajavirastosta saatujen tietojen mukaan kuluttajien yhteydenottoja asiasta ei enää ole tullut.

Samalla on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että pankilla on lain mukaan oikeus kieltäytyä peruspankkipalveluista, jos siihen on olemassa painava syy. Lain mukaan syy voi liittyä asiakkaaseen, tämän aiempaan käyttäytymiseen tai siihen, ettei palvelulle ole ilmeistä tarvetta. Asiakkaalla ei myöskään ole oikeutta peruspankkipalveluihin, jos pankin on kieltäydyttävä asiakassuhteesta tai palvelun tarjoamisesta asiakkaan tuntemista tai rahanpesun estämistä ja selvittämistä koskevien säännösten nojalla.

3. Vahva sähköinen tunnistaminen ja pankkien Tupas-tunnistuspalvelut

Useimmat Suomessa toimivat pankit tarjoavat Tupas-tunnistuspalvelua. Pankkien Tupas-tunnistuspalvelun avulla sähköisiä asiointipalveluita tarjoava yritys tai yhteisö voi tunnistaa asiakkaansa tämän verkkopankkitunnuksia käyttäen. Tupas-tunnistuspalvelu on vahvan sähköisen tunnistamisen palvelu, johon sovelletaan sähköisestä vahvasta tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annettua lakia (tunnistuslaki).

Tupas-tunnistuksen keskeinen piirre on sen perustuminen Väestörekisterikeskuksen myöntämään henkilötunnukseen. Näin ollen Tupas-tunnistuspalvelun tarjoaminen kaikille ETA-valtiossa laillisesti oleskeleville luonnollisille henkilöille ei ole nykyjärjestelmässä mahdollista. Mikäli verkkopankkitunnukset katsottaisiin peruspankkipalveluiksi, se ei näin ollen ratkaisisi Tupas-tunnistamiseen liittyviä kysymyksiä. Lisäksi tunnistuslaissa asetetaan varsin tiukat vaatimukset, miten henkilön ensitunnistaminen on toteutettava.

Tupas-tunnistuspalveluita tarjoavat pankit toimivat yksityisinä tunnistuspalvelun tarjoajina. Myös muita tunnistamispalveluja on kehitetty. Esimerkiksi teleyritykset ovat kehittäneet mobiilivarmennepalveluita. FK:n näkemyksen mukaan yksityiset ja kaupallisin periaattein toimivat tunnistuspalvelun tarjoajat luovat vaihtoehtoja perinteiselle fyysisten allekirjoitusten keräämiselle.

Yllä mainitut seikat huomioiden FK pitää Tupas-tunnistuspalvelua ja muita yksityisiä tunnistuspalveluja täydentävänä vaihtoehtona julkisille palveluille ja fyysisille allekirjoituksille. Jos tavoitteena on pitää internetpohjaisten aloitteiden tekemisen kynnyks

22.6.2011

Tuomas Majuri

matalana ja kaikille saatavana, tulisi pohjana olla julkinen palvelu. Tältä osin kansalaisaloitelakia koskevan ehdotuksen 8 §:n mukainen oikeusministeriön ylläpitämä palvelu on kannatettava.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Helena Laine
Johtaja